Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om Jubileumsfonden för Finlands självständighet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om Jubileumsfonden för Finlands självständighet ändras. Syftet är att ändra den reglering som gäller Sitras förvaltningsstruktur så att den stärker fondens parlamentariska och övergripande styrning. Enligt förslaget ska Sitra ha ett eget, från riksdagens bankfullmäktige separat förvaltningsråd, och det föreslås att antalet medlemmar i förvaltningsrådet ökas. Förvaltningsrådets uppgifter föreslås bli oförändrade till väsentliga delar så att Sitras nuvarande ställning som en oavhängig aktör säkras. Det föreslås dock att vissa av förvaltningsrådets uppgifter preciseras i förhållande till Sitras styrelses uppgifter. Också bestämmelserna om förfarandet vid val av medlemmar i styrelsen och styrelsens sammansättning föreslås bli ändrade så att de bättre motsvarar Sitras verksamhetsmässiga behov. Överombudsmannen ska inte längre vara styrelseledamot. Styrelsens ställning i förhållande till överombudsmannen föreslås också bli stärkt, och styrelsens uppgifter preciseras.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2020.

———

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL 1
INNEHÅLL 2
ALLMÄN MOTIVERING 3
1 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET 3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN 4
2.1 Målsättning 4
2.2 De viktigaste förslagen 4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER 4
3.1 Ekonomiska konsekvenser 4
3.2 Konsekvenser för myndigheterna 5
3.3 Samhälleliga konsekvenser 5
3.4 Konsekvenser för personalen 5
3.5 Övriga konsekvenser 5
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN 6
DETALJMOTIVERING 9
1 LAGFÖRSLAG 9
2 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER 11
3 IKRAFTTRÄDANDE 11
LAGFÖRSLAG 12
Lag om ändring av lagen om Jubileumsfonden för Finlands självständighet 12
BILAGA 14
PARALLELLTEXT 14
Lag om ändring av lagen om Jubileumsfonden för Finlands självständighet 14

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge och bedömning av nuläget

I lagen om Jubileumsfonden för Finlands självständighet (717/1990), nedan *lagen om Sitra*, finns det bestämmelser om Jubileumsfonden för Finlands självständighet, nedan *Sitra*. Genom lagen om Sitra ändrades Fonden för Finlands självständighets jubileumsår 1967, som var i Finlands Banks ägo och förvaltning, till en fond med namnet Jubileumsfonden för Finlands självständighet. Enligt 1 § 2 mom. får fonden i sin verksamhet använda benämningen Sitra.

Sitra är en fond som står under riksdagens garanti. Målen för Sitras verksamhet anges allmänt i 2 § i lagen om Sitra. Sitra främjar en stabil och balanserad utveckling i Finland, en kvantitativ och kvalitativ tillväxt i ekonomin samt internationell konkurrensförmåga och internationellt samarbete genom att i synnerhet verka för genomförande av sådana projekt som effektiverar utnyttjandet av de samhällsekonomiska resurserna eller höjer forsknings- och utbildningsnivån eller i vilka utvecklingsalternativen för framtiden reds ut.

Enligt 9 § i lagen om Sitra beslutar de bankfullmäktige som riksdagen tillsatt och som utgör förvaltningsrådet om fondens närmare verksamhetsprinciper och årligen om prioriteringarna när de fastställer fondens ekonomi- och verksamhetsplan på kort och lång sikt. Finansministeriet bestämmer förvaltningsrådets medlemmars arvoden. Förvaltningsrådets sammansättning regleras även i 13 § i riksdagens arbetsordning (40/2000) och i 3 § 3 mom. i instruktionen för riksdagens bankfullmäktigeledamöter (252/2000)

Enligt 10 § i lagen om Sitra har styrelsen sex medlemmar och enligt 11 § 3 mom. är styrelsens mandatperiod två år. Sitras nuvarande styrelse valdes år 2018. Dess mandatperiod löper ut vid utgången av år 2020. I styrelsen finns finansministeriet, arbets- och näringsministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet representerade. Överombudsmannen är medlem av styrelsen. Sitras nuvarande förvaltningsstruktur motsvarar inte Sitras verksamhetsmässiga behov till alla delar. Med tanke på Sitras mål och uppgifter är det centralt att skydda dess tillräckligt oberoende ställning som främjare av långsiktig och framtidsorienterad utveckling och tillväxt, samtidigt som uppmärksamhet ska fästas vid att verksamheten är så ändamålsenlig som möjligt. I detta avseende är det betydelsefullt att betona en bredbasig styrning och sakkunskap i ledningen av Sitra.

I nuläget förverkligas Sitras styrning från förvaltningsrådets nivå inte nödvändigtvis på bästa möjliga sätt, eftersom bankfullmäktigeledamöternas huvudsakliga uppgifter för Finlands Banks del inte möjliggör specialiserad fördjupning i Sitras verksamhet. Samtidigt talar Sitras bredbasiga uppgiftsfält och ställning för en styrning med bredare parlamentariskt deltagande än i nuläget.

Sitras verksamhet är i enlighet med verksamhetsmålen inriktad på insatsområden som lever i tiden, som i tilltagande mängd också överskrider de förvaltningsövergripande sektorsgränserna, och till och med utgör fenomenbaserade helheter. I enlighet med denna utveckling behövs det i Sitras ledning på styrelsenivå sådana element som bättre stöder ett verksamhetssätt som speglar den samhälleliga förändringen. Den nuvarande regleringen av styrelsens sammansättning möjliggör till exempel inte att det i styrelsearbetet fullständigt betonas sådan sakkunskap som fastslagits i enlighet med prioriteringarna eller som överskrider gränserna för ministeriernas ansvarsområden.

Sitras överombudsmans ställning som styrelsemedlem motsvarar inte de samfundsrättsliga principerna om lednings- och ansvarsförhållandenas tydlighet. Styrelsen bör ha tydlig lednings- och övervakningsbehörighet i fråga om överombudsmannen, som fungerar som direktör.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Syftet med propositionen är att stärka Sitras parlamentariska och bredbasiga styrning och ledning samt klara ledningssystem som grundar sig på operativa behov. Syftet är att skydda Sitras oberoende ställning som främjare av en långsiktig och framtidsorienterad utveckling och tillväxt, samtidigt som uppmärksamhet fästs vid att verksamheten ska ha så stort genomslag som möjligt. Syftet med bestämmelserna om styrelsen är att bättre stöda förverkligandet av fondens mål.

2.2 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att det ska grundas ett eget förvaltningsråd för Sitra som är separat från riksdagens bankfullmäktige. Samtidigt föreslås det att förvaltningsrådets sammansättning utvidgas så att det är tillräckligt brett parlamentariskt sammanställt. Ett sådant förvaltningsråd svarar också bättre på de behov av riktlinjer för styrningen som en aktör som Sitra har, med hänsyn till den strategiska nivån och förmågan att rikta in sig på framtiden.

Det föreslås att bestämmelserna om Sitras styrelsesammansättning ändras så, att det bättre möjliggör den expertis som är kopplad till fondens verksamhet är en del av styrningen. Den nya regleringen förutsätter att de behov av expertis som baserar sig på Sitras verksamhetsplanering och prioriteringarna enligt den beaktas vid valet av styrelse. I fortsättningen är det möjligt att välja också de styrelsemedlemmar som representerar statsrådet från de ministerier till vars ansvarsområden prioriteringarna för Sitras verksamhet hör vid respektive tidpunkt.

Samtidigt föreslås det att Sitras förvaltnings- och ledningssystem klarläggs genom att förhållandena mellan förvaltningsrådet, styrelsen och överombudsmannen preciseras. Överombudsmannen ska i fortsättningen inte att vara medlem av Sitras styrelse, utan kommer att stå under styrelsens ledning och övervakning. Förvaltningsrådet väljer fortfarande överombudsmannen. Bestämmelserna om förvaltningsrådets uppgifter och om styrelsen preciseras så, att de ger uttryck för styrelsens ställning i förhållande till överombudsmannen.

Efter att lagen trätt i kraft väljer riksdagen förvaltningsrådet för en valperiod. För att trygga flexibiliteten hos Sitras verksamhet under omvandlingen av förvaltningsstrukturen fortsätter styrelsen som valdes 2018 högst till slutet av sin mandatperiod, varmed mandatperioden löper ut senast vid utgången av år 2020. Överombudsmannen är inte längre styrelseledamot. Han eller hon har närvaro- och yttranderätt vid styrelsens sammanträden.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Sitras verksamhet finansieras med fondens grundkapital och avkastningen från finansieringsverksamheten, varför statens budgetutgifter inte ändras på grund av denna proposition.

Utvidgningen av sammansättningen hos Sitras förvaltningsråd kan påverka helhetskostnaderna för de ersättningar som betalas till förvaltningsrådets medlemmar. Det föreslås att arvodena bestäms direkt genom lag som en bråkdel av riksdagsledamöternas arvoden. Finansministeriet ska inte längre bestämma arvodena för förvaltningsrådets medlemmar. Den föreslagna arvodesregleringen höjer något arvodena för förvaltningsrådets medlemmar. Ersättningarna finansieras av fondens tillgångar.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Propositionen har inga konsekvenser för uppgifterna för de kommunala myndigheterna eller för andra myndigheter inom den offentliga förvaltningen eller för fördelningen av uppgifterna.

I fråga om de ministerierepresentanter som väljs in i Sitras styrelse gör statsrådets allmänna sammanträde i fortsättningen på föredragning från finansministeriet en framställning till förvaltningsrådet om de representanter som ska väljas. Enligt den gällande 10 § har de ministerier som anges särskilt i paragrafen lämnat sina förslag direkt till förvaltningsrådet.

Sitras styrsystem ändras för att effektivisera fondens verksamhet och förtydliga ansvarsfördelningen. I fortsättningen svarar Sitras styrelse också uttryckligen för att göra en framställning till förvaltningsrådet om val eller entledigande av överombudsmannen samt om beviljande av ansvarsfrihet för denne.

3.3 Samhälleliga konsekvenser

Propositionen har inga miljörelaterade konsekvenser eller konsekvenser för medborgarnas ställning eller likabehandling, för jämställdheten mellan män och kvinnor eller för kommunernas och andra offentliga samfunds ekonomi.

Förändringarna som riktar sig till förvaltningsrådet och styrelsen kan anses förbättra Sitras verksamhets samhälleliga påverkan och öppenhet samt trygga fondens långsiktiga och framtidsorienterade oberoende verksamhet. I fortsättningen kommer det separata förvaltningsrådet och dess breda sammansättning att, på samma sätt som styrelsens funktionellt flexibla sammansättning, förbättra förutsättningarna för strategiskt och effektivt beslutsfattande.

3.4 Konsekvenser för personalen

I fråga om fondens personal begränsar sig propositionens konsekvenser till överombudsmannen. Han eller hon ska inte längre att vara styrelsemedlem, utan fungerar som föredragande vid styrelsens möten. Överombudsmannen har dock närvaro- och yttranderätt i styrelsen. Förvaltningsrådet väljer och entledigar fortsättningsvis överombudsmannen, men detta sker på föredragning av styrelsen.

3.5 Övriga konsekvenser

Enligt den gällande lagen betonas vid valet av riksdagens bankfullmäktige den ekonomiska och penningpolitiska expertis som behövs vid styrningen av Finlands Bank. Vid det nu föreslagna valet av medlemmar till Sitras förvaltningsråd som ska vara separat från valet av bankfullmäktige, kan det exempelvis betonas framtidsorienterad expertis i fråga om näringslivet och ekonomin, samhälleliga fenomen, lärande och fondens verksamhetsplanering. Riksdagen avgör i varje enskilt fall hurudana omständigheter den vill betona i valet.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet. Propositionen grundar sig på slutrapporten från den parlamentariska arbetsgrupp som tillsattes av finansminister Petteri Orpo den 21 december 2018. Riksdagsledamot Matti Vanhanen fungerade som arbetsgruppens ordförande. Arbetsgruppens uppgift var att bedöma och utarbeta behövliga reformförslag i lagform i fråga om jubileumsfonden för Finlands självständighet Sitras roll, uppgifter och förvaltning. Arbetsgruppen skulle särskilt utreda och lägga fram de förslag som behövdes i fråga om följande helheter:

1) de uppgifter som Sitra har enligt lagstiftningen, deras tidsenlighet och uppgifterna i förhållande till de resurser som står till buds,

2) alternativen för att för Sitras förvaltnings del lösgöra kopplingen mellan Sitras förvaltningsråd och bankfullmäktige och att fastställa ett eget separat förvaltningsråd för Sitra samt alternativen för kandidatnominering, antalet medlemmar och valsättet,

3) tidsenligheten hos Sitras styrelsesammansättning, antalet medlemmar, kandidat-uppställningen och överombudsmannens ställning i förhållande till styrelsen,

4) andra eventuella reformer i anknytning till uppdraget som helhet.

Arbetsgruppen hade också i uppgift att fungera i växelverkan med det arbetet för bedömning av Sitras verksamhet som helhet och vid behov lämna utlåtanden också om det.

Arbetsgruppens rapport har publicerats i finansministeriets publikationsserie 2019:19.

Finansministeriet har den 12 juni 2019 hört riksdagsgrupperna om den parlamentariska arbetsgruppens förslag. Enligt riksdagsgrupperna kan beredningen fortsättas utifrån arbetsgruppens slutrapport. Yttranden om utkastet till proposition begärdes senast den 6 september 2019 av partiernas riksdagsgrupper, ministerierna, Sitra, Justitiekanslersämbetet, Riksdagens justitieombudsmans kansli, dataombudsmannens byrå, Finlands Bank och Statens revisionsverk.

Ett separat sammandrag som finns tillgängligt hos finansministeriet har gjorts över utlåtandena.

Av riksdagsgrupperna lämnades utlåtanden av Socialdemokratiska riksdagsgruppen, Centerns riksdagsgrupp, Vänsterförbundets riksdagsgrupp, Svenska riksdagsgruppen, Kristdemokratiska riksdagsgruppen och Sannfinländarnas riksdagsgrupp.

Riksdagsgrupperna ställde sig i huvudsak positiva till de föreslagna ändringarna. De föreslagna ändringarna förbättrar sambandet mellan Sitra och riksdagen och de inbördes förhållandena mellan förvaltningsorganen förtydligas. Ett förvaltningsråd separat från Finlands Bank och med tillräckligt antal medlemmar samt den föreslagna styrelsesammansättningen och ändringen av överombudsmannens ställning från styrelsemedlem till styrelsens föredragande ansågs vara ändringsförslag i rätt riktning.

I enskilda yttranden framfördes flera olika ändringsförslag. Det föreslogs en uttrycklig bestämmelse om rätt för förvaltningsrådets ordförande att delta i styrelsens sammanträden.

Styrelsen anser att den inbördes hierarkin mellan Sitras förvaltningsråd och styrelse gör det möjligt för förvaltningsrådets ordförande att delta i Sitras styrelses sammanträden utan en uttrycklig ny bestämmelse.

I ett utlåtande fästes det uppmärksamhet vid mångsidig kompetens vid utnämnandet av medlemmarna i styrelsen och också i personalrepresentationen i styrelsens sammansättning.

Därtill föreslogs det att det till motiveringen till lagen fogas ett omnämnande av att vid valet av medlemmar i förvaltningsrådet ska riksdagsgrupper med minst tre medlemmar ha minst en plats i förvaltningsrådet. Regeringen har beslutat att hålla sig till den skrivning av den parlamentariska arbetsgruppen som beredde reformen av förvaltningsstrukturen, enligt vilken utnämnandet av förvaltningsrådets medlemmar lämnas till riksdagens prövningsrätt till alla delar.

I ett utlåtande föreslogs det att förvaltningsrådets medlemmars arbetsmängd preciseras eller alternativt att årsarvodet för förvaltningsrådets medlemmar skärs ned. Regeringen har beslutat att hålla sig till den parlamentariska arbetsgruppens förslag om arvodet.

I 9 § 8 punkten i lagförslaget föreslås det att förvaltningsrådet beslutar om ansvarsfrihet för överombudsmannen på framställning av styrelsen. I ett utlåtande ansågs detta vara en minskning av förvaltningsrådets makt, och att förvaltningsrådet ska förbehållas en självständig rätt att besluta om ansvarsfrihet för överombudsmannen. I utlåtandet föreslås det att ändringsförslaget slopas. Regeringen har beslutat att hålla sig till den parlamentariska arbetsgruppens förslag till denna del.

Utlåtanden lämnades också av utrikesministeriet, justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet, miljöministeriet, dataombudsmannens byrå, Finlands Bank, Sitra och Statens revisionsverk. Därtill lämnade Sitras personalförening Sitranen och de genom val utsedda representanterna för personalen ett gemensamt utlåtande.

Inrikesministeriet, försvarsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet och miljöministeriet meddelade att de inte har något att anmärka om propositionsutkastet. Också dataombudsmannens byrå och Finlands Bank meddelade att de inte har något att uttala om propositionsutkastet. Undervisnings- och kulturministeriet understöder de ändringsförslag som lagts fram i propositionen. Riksdagens justitieombudsmans kansli meddelade att den inte avger något utlåtande i ärendet.

Utrikesministeriet och arbets- och näringsministeriet ansåg att förslaget är motiverat.

Justitieministeriet fäste uppmärksamhet vid att det inte föreslås bestämmelser i lagen om förvaltningsrådets medlemmars behörighet. Enligt justitieministeriet kan det vara motiverat att komplettera lagförslaget med grundläggande bestämmelser om att i förvaltningsrådet ska finnas representerade en tillräcklig finansiell expertis och annan förtrogenhet med Sitras verksamhet.

Sitra anser att ändringsförslaget är godtagbart till innehåll och mål. Enligt Sitra är omnämnandena i den parlamentariska arbetsgruppens slutrapport om att Sitra ska vara tillräckligt sakligt oberoende, objektivt, öppet och långsiktigt samt framtidsorienterat, i förhållande till t.ex. dagspolitiska frågor och avgränsade situationsbundna teman, viktiga och väsentliga bakgrundsfaktorer vid bestämmandet av Sitras juridiska ställning och vid reformen av Sitras förvaltningsstruktur utifrån rapporten på det sätt som nämns i lagförslaget.

Om lagen träder i kraft den 1 januari 2020, är överombudsmannen efter det inte längre medlem av styrelsen. Enligt Sitra behöver bestämmelsen om styrelsens beslutsförhet i 11 § i den gällande lagen om Sitra inte ändras temporärt med en ikraftträdandebestämmelse, trots att antalet medlemmar minskar med en för år 2020.

Statens revisionsverk föreslår att de mest centrala kriterierna för valet av förvaltningsrådets medlemmar i detaljmotiveringen till lagförslaget ska fogas till 8 § i lagen. Statens revisionsverk föreslår också att när det föreskrivs om ett förvaltningsråd som ska vara separat från Finlands Bank ska det samtidigt också föreskrivas om Sitras revisorer såsom det föreskrivits om saken i lagen om Finlands Bank. Statens revisionsverk föreslår vidare att det till styrelse- och ledningssystemet fogas bestämmelser om extern utvärdering och resultatkontroll.

Representanterna för Sitras personalförening Sitranen och de genom val utsedda representanterna för personalen, nedan *personalen*, har i sitt gemensamma utlåtande upprepat utlåtandet i den parlamentariska arbetsgruppens slutrapport om Sitras styrelses skyldighet att besluta om förfaranden för att trygga personalens tillräckliga deltagande och påverkansmöjligheter i styrelsen arbete.

Personalen föreslår också att det till 10 § i lagförslaget fogas ett nytt moment: Sitras personal utser genom val inom sig en representant som har närvaro- och yttranderätt vid styrelsens sammanträden med undantag för utnämningsärenden.

Man har beslutat att i regerings proposition hålla sig till den parlamentariska arbetsgruppens förslag.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

8 §. I paragrafen finns det bestämmelser om Sitras förvaltning och särskilt om förvaltningsrådet. Bestämmelsens *1 mom*. förblir oförändrat och Sitras förvaltningsstruktur ska fortfarande utgöras av förvaltningsrådet, styrelsen och överombudsmannen.

Paragrafens *2 mom.* föreslås bli ändrat så, att riksdagen väljer 13—17 medlemmar till fondens förvaltningsråd vid valperiodens första riksmöte. Antalet medlemmar i förvaltningsrådet ökar. Den parlamentariska representationen kan tryggas jämlikt enligt de politiska styrkeförhållandena också med ett mindre antal medlemmar i förvaltningsrådet. Dock kan högst 17 medlemmar utses. Vid valet av medlemmar kan riksdagen också fästa uppmärksamhet vid framtidsorienterad expertis som anknyter till näringslivet och ekonomin, samhälleliga fenomen, lärande och planering av fondens verksamhet. Riksdagen beslutar i respektive valsituation hurdana faktorer den önskar betona vid valet.

Enligt det föreslagna nya *3 mom.* inleder medlemmarna i förvaltningsrådet sitt uppdrag så snart valet har förrättats och deras uppdrag pågår till dess följande val förrättas. Förvaltningsrådet ska inom sig välja en ordförande och en vice ordförande.

Vid valet av medlemmar enligt det nya *4 mom*. ska iakttas valstadgan för riksdagen (250/2000). Om en plats i fondens förvaltningsråd blir ledig under valperioden, ska ett fyllnadsval enligt 13 § i valstadgan förrättas, om inte talmanskonferensen anser fyllnadsvalet onödigt på grund av den korta återstående tiden av mandatperioden eller av någon annan liknande orsak.

8 a §. Paragrafen är ny och i den föreslås bestämmelser om arvode för medlemmarna i förvaltningsrådet. Enligt *1 mom*. är arvodet för medlemmarna i förvaltningsrådet bundet till hur riksdagsledamöternas arvoden bestäms enligt lag. Till medlemmarna i förvaltningsrådet betalas ett årsarvode, som uppgår till en femtedel av det årsarvode med samtliga tidsbestämda höjningar som betalas till riksdagsledamöterna. Också arvodena för ledamöterna i Finlands Banks bankfullmäktige och i Folkpensionsanstaltens fullmäktige bestäms utifrån riksdagsledamöternas arvoden.

Enligt *2 mom.* får förvaltningsrådets ordförande och vice ordförande därtill ett årsarvode som för ordföranden är hälften och för vice ordföranden en femtedel av årsarvodet för medlemmarna i förvaltningsrådet. Varje månad utbetalas en tolftedel av årsarvodet.

Enligt *3 mom.* får förvaltningsrådets medlemmar för varje sammanträde ett sammanträdesarvode som uppgår till en tredjedel av månadsarvodet.

Enligt *4 mom.* beslutar förvaltningsrådet om sekreterarens arvode.

Enligt *5 mom.* betalas arvoden till förvaltningsrådets medlemmar och de övriga kostnaderna för förvaltningsrådets verksamhet med fondens medel.

9 §. I paragrafen föreskrivs det om förvaltningsrådets uppgifter. Enligt *1 punkten* utser och entledigar förvaltningsrådet överombudsmannen. Enligt den föreslagna ändringen görs valet och entledigandet på framställning av styrelsen. Med denna precisering eftersträvas en tydligare uppgiftsfördelning mellan styrelsen och överombudsmannen i enlighet med goda rådande förvaltningsmodeller.

Det föreslås att *4 punkten* ändras så att förvaltningsrådet årligen fastställer en ekonomi- och verksamhetsplan för de följande fyra åren. Det nuvarande tidsspannet på sex år har visat sig vara för långt.

Det föreslås att *8 punkten* ändras så att förvaltningsrådet på framställning av styrelsen beslutar om beviljande av ansvarsfrihet för överombudsmannen. Också denna ändring har sin grund i förtydligandet av styrelsens och överombudsmannens inbördes ställning.

10 §. I paragrafen finns det bestämmelser om styrelsens sammansättning och hur styrelsen utses. Enligt *1 mom*. ska styrelsen ha minst fem och högst sju medlemmar. Vid valet av medlemmar ska uppmärksamhet fästas vid den expertis som planeringen av fondens verksamhet kräver. Förvaltningsrådet ska enligt 9 § 3 och 4 punkten fastställa fondens årliga ekonomi- och verksamhetsplan och en ekonomi- och verksamhetsplan för de följande fyra åren i enlighet med det ändringsförslag som nämns ovan. I samband med verksamhetsplanerna preciseras de prioriterade områdena för fondens verksamhet. Högst tre medlemmar av styrelsen ska representera de ministerier till vars verksamhetsområden de ärenden som behandlas i styrelsen huvudsakligen hör.

Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt *2 mom*., enligt vilket statsrådets allmänna sammanträde ska på föredragning från finansministeriet göra en framställning till fondens förvaltningsråd om de representanter för ministerierna som ska vara medlemmar i Sitras styrelse. Vid valet betonas ministeriernas verksamhetsområden i enlighet med verksamhetsplanen. På detta sätt tryggas det att styrelsen har tillgång till expertis inom det förvaltningsområde som behövs vid respektive tidpunkt för centrala projekt.

11 §. I paragrafen finns det bestämmelser om styrelsens uppgifter och verksamhet. I *1 mom*. i den gällande paragrafen föreskrivs det att styrelsen har i uppgift att leda fondens verksamhet. Det föreslås nu att detta preciseras genom att det föreskrivs att styrelsens uppgift ska vara att styrelsen ska sköta fondens förvaltning och se till att fondens verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Förslaget preciserar styrelsens uppgifter på det sätt som de nuvarande organisationsbestämmelserna förutsätter.

I *2 mom*., som föreslås bli ändrat, finns det bestämmelser om kallelse till styrelsens sammanträden och om beslutsförhet samt om avgöranden av ärenden. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller, om denne har förhinder, av vice ordföranden. Då styrelsen enligt 10 § i lagförslaget ska ha minst fem och högst sju medlemmar, är den beslutför när styrelsen ordförande och minst hälften av de övriga valda medlemmarna är närvarande. När antalet räknas ut anses jäviga ledamöter inte vara närvarande. Ärendena avgörs med enkel majoritet. Faller rösterna lika, avgör ordförandens röst.

Paragrafens *3 mom*. ändras inte och styrelsens mandatperiod ska fortsättningsvis vara två år.

I *4 mom*. föreslås en ny bestämmelse om styrelsens rätt att i enskilda fall fatta beslut i ärenden som hör till överombudsmannens uppgifter. Syftet med denna möjlighet till avvikande förfarande är att betona styrelsens chefsställning i förhållande till överombudsmannen.

12 §. I paragrafen finns det bestämmelser om överombudsmannens uppgifter och verksamhet. Bestämmelserna i *1 mom*. om uppgifternas innehåll ändras inte.

Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt *2 mom*., enligt vilket överombudsmannen har närvaro rätt och yttranderätt vid styrelsens sammanträden. Bestämmelsen behövs eftersom överombudsmannen inte längre ska vara medlem i styrelsen.

2 Samband med andra propositioner

Den föreslagna lagändringen föreslås träda i kraft samtidigt som de ändringar av 13 § i riksdagens arbetsordning (40/2000) och av 3 § i instruktionen för riksdagens bankfullmäktigeledamöter (252/2000), som lämnas som förslag av riksdagens talmanskonferens.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2020. Lagen innehåller en övergångsbestämmelse. Efter ikraftträdandet av denna lag utser riksdagen ett nytt förvaltningsråd och överombudsmannen är inte längre medlem av styrelsen. Överombudsmannen föreslås ha närvarorätt och yttranderätt vid styrelsens sammanträden. Den nuvarande styrelsen fortsätter högst till utgången av 2020. Lagens 10 och 11 § tillämpas på val av styrelse, dess sammansättning, uppgifter, beslutsfattande och mandatperiod från och med år 2020 vid val av nästa styrelse. Lagens 12 § 2 mom. om överombudsmannens närvarorätt och yttranderätt vid styrelsens sammanträden tillämpas efter ikraftträdandet av denna lag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om Jubileumsfonden för Finlands självständighet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen Jubileumsfonden för Finlands självständighet (717/1990) 8 §, 9 § 1, 4 och 8 punkten samt 10—12 §,

av dem 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1252/1999 och 10 § sådan den lyder i lag 1366/2018, samt

fogas till lagen en ny 8 a § som följer:

8 §

Fondens förvaltning sköts av förvaltningsrådet, styrelsen och överombudsmannen.

Förvaltningsrådet har minst 13 och högst 17 medlemmar.

Riksdagen väljer medlemmarna i förvaltningsrådet vid valperiodens första riksmöte. De inleder sitt uppdrag så snart valet har förrättats och deras uppdrag pågår till dess att val av medlemmar i följande förvaltningsråd förrättas.

Förvaltningsrådet väljer inom sig en ordförande och en vice ordförande.

8 a §

Medlemmarna i förvaltningsrådet får ett årsarvode, som uppgår till en femtedel av det årsarvode med samtliga tidsbestämda höjningar som betalas till riksdagsledamöterna enligt lagen om riksdagsmannaarvode (328/1947).

Förvaltningsrådets ordförande och vice ordförande får därtill ett årsarvode som för ordföranden är hälften och för vice ordföranden en femtedel av årsarvodet för medlemmarna i förvaltningsrådet. Varje månad utbetalas en tolftedel av årsarvodet.

Förvaltningsrådets medlemmar får för varje sammanträde ett sammanträdesarvode som uppgår till en tredjedel av månadsarvodet.

Förvaltningsrådet beslutar om sekreterarens arvode.

Arvoden till förvaltningsrådets medlemmar och de övriga kostnaderna för förvaltningsrådets verksamhet betalas med fondens medel.

9 §

Förvaltningsrådet har till uppgift att övervaka fondens förvaltning och besluta om verksamhetsprinciperna. Förvaltningsrådet ska i synnerhet

1) utse och entlediga styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar samt på framställning av styrelsen överombudsmannen, och besluta om deras arvoden och löneförmåner,

— —

4) årligen fastställa en ekonomi- och verksamhetsplan för de följande fyra åren,

— —

8) besluta om ansvarsfrihet för styrelsemedlemmarna och på framställning av styrelsen för överombudsmannen,

— —

10 §

Styrelsen har minst fem och högst sju medlemmar. Till medlemmar i styrelsen ska utses personer som företräder den sakkunskap som krävs vid planeringen av fondens verksamhet, och av

dem ska högst tre personer representera de ministerier till vars ansvarsområden de ärenden som behandlas i styrelsen huvudsakligen hör.

Statsrådets allmänna sammanträde ska på föredragning från finansministeriet göra en framställning till förvaltningsrådet om representanter för ministerierna.

11 §

Styrelsen ska sörja för fondens förvaltning och se till att fondens verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller, om denne har förhinder, av vice ordföranden. Styrelsen är beslutför då mötets ordförande och minst hälften av de andra valda medlemmarna är närvarande. Ärendena avgörs med enkel majoritet. Om rösterna faller lika, avgör ordförandens röst.

Styrelsens mandatperiod är två år.

Styrelsen kan i enskilda fall fatta beslut i ärenden som hör till överombudsmannens uppgifter.

12 §

Överombudsmannen har till uppgift att sköta fondens förvaltning samt att utveckla fondens verksamhet enligt förvaltningsrådets och styrelsens anvisningar och föreskrifter.

Överombudsmannen har närvarorätt och yttranderätt vid styrelsens sammanträden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Riksdagen utser det nya förvaltningsrådet när denna lag trätt i kraft. Den nuvarande styrelsen fortsätter högst till utgången av 2020. Lagens 10 och 11 § tillämpas efter ikraftträdandet av lagen på val av ny styrelse och på styrelsens sammansättning, uppgifter, beslutsfattande och mandatperiod. Lagens 12 § 2 mom. om överombudsmannens närvarorätt och yttranderätt vid styrelsens sammanträden tillämpas från ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 24 oktober 2019

Statsminister

Antti Rinne

Finansminister Mika Lintilä

Bilaga
Parallelltext

Lag

om ändring av lagen om Jubileumsfonden för Finlands självständighet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen Jubileumsfonden för Finlands självständighet (717/1990) 8 §, 9 § 1, 4 och 8 punkten samt 10—12 §,

av dem 8 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 1252/1999 och 10 § sådan den lyder i lag 1366/2018, samt

fogas till lagen en ny 8 a § som följer:

Gällande lydelse	*Förslagen lydelse*
8 §	8 §
Fondens förvaltning sköts av förvaltningsrådet, styrelsen och överombudsmannen.	Fondens förvaltning sköts av förvaltningsrådet, styrelsen och överombudsmannen.
Till förvaltningsrådet hör de bankfullmäktige som riksdagen tillsätter. Ordförande för förvaltningsrådet är bankfullmäktiges ordförande och vice ordförande bankfullmäktiges vice ordförande. Finansministeriet fastställer arvodena för förvaltningsrådets medlemmar.	*Förvaltningsrådet har minst 13 och högst 17 medlemmar.* *Riksdagen väljer medlemmarna i förvaltningsrådet vid valperiodens första riksmöte. De inleder sitt uppdrag så snart valet har förrättats och deras uppdrag pågår till dess att val av medlemmar i följande förvaltningsråd förrättas.* *Förvaltningsrådet väljer inom sig en ordförande och en vice ordförande.*
	8 a § *Medlemmarna i förvaltningsrådet får ett årsarvode, som uppgår till en femtedel av det årsarvode med samtliga tidsbestämda höjningar som betalas till riksdagsledamöterna enligt lagen om riksdagsmannaarvode (328/1947)* *Förvaltningsrådets ordförande och vice ordförande får därtill ett årsarvode som för ordföranden är hälften och för vice ordföranden en femtedel av årsarvodet för medlemmarna i förvaltningsrådet. Varje månad utbetalas en tolftedel av årsarvodet.* *Förvaltningsrådets medlemmar får för varje sammanträde ett sammanträdesarvode som uppgår till en tredjedel av månadsarvodet.* *Förvaltningsrådet beslutar om sekreterarens arvode.*

Gällande lydelse	*Förslagen lydelse*
	Arvoden till förvaltningsrådets medlemmar och de övriga kostnaderna för förvaltningsrådets verksamhet betalas med fondens medel.
9 §	9 §
Förvaltningsrådet har till uppgift att övervaka fondens förvaltning och besluta om verksamhetsprinciperna. Förvaltningsrådet skall i synnerhet	Förvaltningsrådet har till uppgift att övervaka fondens förvaltning och besluta om verksamhetsprinciperna. Förvaltningsrådet ska i synnerhet
1) utse och entlediga styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar samt överombudsmannen och besluta om deras arvoden och löneförmåner,	1) utse och entlediga styrelsens ordförande, vice ordförande och övriga medlemmar samt *på framställning av styrelsen* överombudsmannen, och besluta om deras arvoden och löneförmåner,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
4) årligen fastställa en ekonomi- och verksamhetsplan för de följande sex åren,	4) årligen fastställa en ekonomi- och verksamhetsplan för de följande *fyra* åren,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
8) besluta om ansvarsfrihet för styrelsemedlemmarna och överombudsmannen,	8) besluta om ansvarsfrihet för styrelsemedlemmarna och *på framställning av styrelsen för* överombudsmannen,
— — — — — — — — — — — — — — —	— — — — — — — — — — — — — — —
10 §	10 §
Styrelsen har sex medlemmar. Finansministeriet, arbets- och näringsministeriet samt undervisnings- och kulturministeriet ska vara representerade i styrelsen. Överombudsmannen är medlem av styrelsen.	*Styrelsen har minst fem och högst sju medlemmar. Till medlemmar i styrelsen ska utses personer som företräder den sakkunskap som krävs vid planeringen av fondens verksamhet, och av dem ska högst tre personer representera de ministerier till vars ansvarsområden de ärenden som behandlas i styrelsen huvudsakligen hör.* *Statsrådets allmänna sammanträde ska på föredragning från finansministeriet göra en framställning till förvaltningsrådet om representanter för ministerierna*
11 §	11 §
Styrelsen skall leda fondens verksamhet. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller vice ordföranden. Styrelsen är beslutför då mötets ordförande och två andra medlemmar är närvarande. Ärendena avgörs med enkel majoritet. Faller rösterna lika, avgör ordförandens röst. Styrelsens mandatperiod är två år.	Styrelsen *ska sörja för fondens förvaltning och se till att fondens verksamhet ordnas på ett ändamålsenligt sätt*. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden eller*, om denne har förhinder,* av vice ordföranden. Styrelsen är beslutför då mötets ordförande och *minst hälften av de andra valda medlemmarna* är närvarande. Ärendena avgörs med enkel majoritet. *Om rösterna faller* lika, avgör ordförandens röst. Styrelsens mandatperiod är två år.

Gällande lydelse	*Förslagen lydelse*
	Styrelsen kan i enskilda fall fatta beslut i ärenden som hör till överombudsmannens uppgifter.
12 §	12 §
Överombudsmannen har till uppgift att sköta fondens förvaltning samt att utveckla fondens verksamhet enligt förvaltningsrådets och styrelsens anvisningar och föreskrifter.	Överombudsmannen har till uppgift att sköta fondens förvaltning samt att utveckla fondens verksamhet enligt förvaltningsrådets och styrelsens anvisningar och föreskrifter. *Överombudsmannen har närvarorätt och yttranderätt vid styrelsens sammanträden.*
	————
	Denna lag träder i kraft den 20 . *Riksdagen utser det nya förvaltningsrådet när denna lag trätt i kraft. Den nuvarande styrelsen fortsätter högst till utgången av 2020. Lagens 10 och 11 § tillämpas efter ikraftträdandet av lagen på val av ny styrelse och på styrelsens sammansättning, uppgifter, beslutsfattande och mandatperiod. Lagens 12 § 2 mom. om överombudsmannens närvarorätt och yttranderätt vid styrelsens sammanträden tillämpas från ikraftträdandet av denna lag.*
	————